

ALEX SCHULMAN

Eloonjääneet

Suomentanut Jaana Nikula

Nemo

Callelle ja Niklasille

Ruotsinkielinen alkuteos *Överlevarna*
Published by agreement with Ahlander agency
© Alexander Schulman, 2020

Suomentanut Jaana Nikula
© suomenkielinen laitos Kustannusosakeyhtiö Otava 2021
ISBN 978-951-1-38747-3

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2021

1. osa

Kesämökki

1. luku

Klo 23.59

Poliisiauto ajaa hitaasti traktoriuraa pitkin sinertävän tiheikön halki pihalle. Kesäkuisena yönä, joka ei pimene koskaan, niemellä näkyy vain yksi mökki, vaatimaton puutalo, joka on korkeampi kuin sen pitäisi olla, sillä mittasuhteet ovat vähän niin ja näin. Valkoinen maali on hilseillyt nurkista ja aurinko on haalistanut etelänpuoleiset punaiset seinät. Kattotiilet ovat kasvanet yhteen, niin että katto muistuttaa esihistoriallisen eläimen nahkaa. On tyynä ja hiukan koleaa, ikkunat ovat kauttaaltaan huurussa. Yläkerran ikkunasta kajastaa yksinäinen kirikkaankeltainen valo.

Talo on rinteessä, järven rannalla. Järvi on peilityyni, sen ympärillä kasvaa koivuja rannan tuntumassa. Siellä on myös sauna, missä pojat kylpivät isän kanssa kesäiltaisain, ja kompas-telivat uimaan teräviä kiviä pitkin, he tasapainottelivat kädet levällään kuin ristiinnaulitut. ”Ihanaa!” isä huusi kun oli kastautunut ja hänen huutonsa kaikui järven yli, mutta sitten syntyi hiljaisuus jollaista ei ollut missään muualla kuin mökillä,

joka oli etäällä kaikesta, ja joskus hiljaisuus pelotti Benjaminia, mutta toisinaan taas tuntui kuin heidän ympärillään kaikki olisi pelkkänä korvana.

Kauempana vedenrajassa on venevaja, jonka seinälaudat ovat lahonneet ja koko rakennus on alkanut kallistua järveä kohti. Vajan yläpuolella rinteessä on navetta, jonka hirsissä on miljoonia termiitinkoloja ja sementtilattialla jälkiä eläinten jätöksistä seitsemänkymmenen vuoden ajalta. Navetan ja talon välissä on nurmiläntti, jolla pojat pelasivat jalkapalloa. Kenttä on kalteva, jos pelaa selin järveen, joutuu pelaamaan ylämäkeen.

Piha on näyttämö, tai siltä se vaikuttaa. Muutama pieni rakennus nurmella, taustalla metsä, edessä järvi. Luoksepääsemätön paikka, yhtä yksinäinen nyt kuin menneinä vuosina. Jos seisoi niemennokassa katselemassa järvelle, ei nähnyt missään ristin sielua. Jonkun harvan kerran he saattoivat kuulla auton ajavan ohi soratiellä järven vastarannalla, mistä kuului moottorin matalaa hyrinää, ja joskus kuivina kesäpäivinä he näkivät pölypilvenkin, joka sitten kohosi metsästä, mutta he eivät tavanneet ketään. He olivat yksin paikassa, josta eivät lähteneet ja jonne kukaan ei tullut.

Kerran pojat näkivät metsästäjän. He olivat leikkimässä metsässä ja yhtäkkiä mies ilmestyi kuin tyhjästä. Kahdenkymmenen metrin päässä oli vihreäasuinen mies, jolla oli valkoinen

tukka ja joka liukui äänettömästi oksien lomassa. Kulkiessaan ohi hän vilkaisi poikia ilmeettömästi, painoi etusormen huulilleen, jatkoi matkaa oksiston suojaan ja sitten hän oli poissa. Koskaan ei selvinnyt kuka mies oli, hän oli kuin arvoituksellinen meteoriitti, joka lähestyi, mutta pyyhälsi taivaankannella ohitse maata koskettamatta. Jälkeenpäin pojat eivät milloinkaan puhuneet hänestä ja Benjamin mietti joskus, oliko kohtaamista sittenkään tapahtunut.

On ollut hämärää jo kahden tunnin ajan, kun poliisiauto ajaa varovasti rinnettä alaspäin traktoripolkua pitkin. Kuljettaja tähyilee levottomana eteenpäin nähdäkseen mitä kaikkea jää alle auton kulkiessa rinnettä alas, hän kurottaa ratin yli katsoomaan ylöspäin, muttei silti näe puiden latvuksia. Talon ylle kohoavat oksat ovat uskomattomia, ne olivat valtavia jo silloin kun pojat olivat pieniä, mutta nyt ne yltävät kolmenkymmenen tai neljänkymmenen metrin korkeuteen. Poikien isä oli aikoinaan ylpeä siitä miten kaikki kasvaa rehotti, aivan kuin se olisi ollut hänen ansiotaan. Hän työnsi retiisintaimet multa kesäkuun alussa ja jo parin viikon kuluttua hän vei lapset puutarhaan näyttääkseen heille mullasta tunkevan punaisten pilkkujen rivistön. Talon nurkalla maa on kuitenkin paikoitellen aivan kuollutta, siellä on turha odottaa kasvun ihmeitä. Omenapuu, jonka äiti sai isältä täyttäessään vuosia, on siinä mihin isä sen istutti muttei kasva eikä tee hedelmää. Multa

on siellä täällä kivetöntä, mustaa ja raskasta, toisissa paikoissa kallio on pinnassa, aivan nurmen alla. Rakentaessaan kana-aitausta isä iski seipään multa, ja joskus se sujahti noin vain sateen kostuttaman ruohon lävitse, joskus taas kalahti kiveen ja hän parahti kun kallion vastus sai kädet vapisemaan.

Poliisi nousee autosta. Hän hiljentää tottuneesti ja nopeasti olalla kantamansa laitteen omituisen kujerruksen. Hän on kookas. Vyötäisillä riippuvat kolhiintuneet ja himmeän mustat kapineet saavat hänet näyttämään jotensakin vankalta, aivan kuin painot vetäisivät häntä alaspäin kohti maankuorta.

Sinivalot vilkkuvat korkeiden oksien yllä.

Siinä välkkeessä on jotakin... järven yllä kohoavat siniset vuoret ja poliisien sinivalot ovat kuin suoraan taulusta.

Poliisi astuu muutaman askeleen taloa kohti ja pysähtyy. Yhtäkkiä hän menee ymmälleen ja katselee näkymää. Kolme miestä istuu rinnakkain kiviportailla, jotka johtavat talon ulko-ovelle. He itkevät ja kaulailevat. Heillä on yllään puku ja solmio. Heidän vierellään nurmella on tuhkauurna. Hän saa katsekontaktin mieheen, joka nousee seisomaan. Kaksi muuta jää istumaan ja syleilemään toisiaan. He ovat märkiä ja rähjäisenoloisia, poliisi oivaltaa miksi ambulanssi on kutsuttu paikalle.

”Minun nimeni on Benjamin. Minä soitin.”

Poliisi etsii taskuista muistikirjaansa. Hän ei vielä aavista, että hänen silmiensä edessä on loppu kolmesta veljeksestä ker-

tovalle monen kymmenen vuoden pituiselle tarinalle, joka ei millään mahtuisi pienen muistikirjan sivuille. Kerran kauan sitten veljekset oli riuhtaistu pois tästä paikasta, mutta nyt heidän on ollut pakko palata takaisin tänne, missä kaikki liittyy yhteen, missä ei ole mitään yksittäisiä tapahtumia eikä mikään ole yhteydestä irrallaan. Sillä mikä tapahtuu nyt, tai enimmältä osin on jo tapahtunut, on oma merkityksensä, mutta näky joka kohtaa häntä – veljekset kiviportailla kasvot itkusta turvonneina, yltä päältä verisinä – on kuin uloin laajeneva rengas vedessä, se joka on kauimpana kiven putoamiskohdasta.

2. luku

Uintikilpailu

Benjamin oli iltaisin rannalla haaveineen ja ämpäreineen, äiti ja isä istuivat samaan aikaan rantatöyräällä hiukan ylempänä. Auringonvaloa seuraten he siirsivät pöytää ja tuoleja aina muutamaman metrin kerrallaan, kun ne uhkasivat jäädä varjoon illan vähitellen hämärtyessä. Molly-koira istui pöydän alla ja oli ihmeissään kun katto katosi, mutta siirtyi muiden mukana paikasta toiseen. Nyt vanhemmat olivat ehtineet päätepiteeseen ja katselivat aurinkoa, joka laski hitaasti vastarannan puunlatvojen yläpuolelle. He istuivat aina vierekkäin, rinta rinnan, koska molemmat halusivat katsella järvelle. Valkoiset muovituolit olivat painuneet korkeaan ruohikkoon, pieni puupöytä oli hiukan kallellaan ja tyhjät olutlasit kiilsivät ilta-auringossa. Leikkuulaudalla oli pätkä unkarilaista salamia, mortadellaa ja retiisejä. Heidän välissään nurmella oli kylmälaukku pitämässä votkaa viileänä. Aina ottaessaan ryyppyn isä sanoi lyhyesti ”hei”, kohotti lasiaan kohti yläilmoja ja joi. Hän leikkasi makkaraa niin että pöytä tärisi, olutta läikkyi ja äiti suutahti, muttristi

suutaan ja piti lasia koholla kunnes isä oli saanut makkaran leikattua. Isä ei sellaista tietenkään huomannut, mutta Benjamin huomasi. Hän pani merkille kaikki muutokset, pysytteli aina pienen matkan päässä, niin että vanhemmat saivat olla rauhassa, mutta silti niin lähellä, että saattoi seurata keskustelua ja oli selvillä tunnelmasta ja mielialoista. Hän kuuli heidän ystävällisen muminaansa, ruokailuvälineiden kolinan lautasta vasten, sähähdyksen kun jompikumpi sytytti savukkeen, äänten virran joka kertoi, että kaikki oli hyvin heidän välillään.

Hän kulki rantaa pitkin haaveineen ja tähyili tummaan veteen, mutta kun hän jonkin kerran sattui katsomaan suoraan auringon välkkeeseen, silmiä vihlausi ja tuntui kuin jotain olisi mennyt rikki. Hän tasapainotteli isoilla kivillä ja tutki pohjaa etsiessään sammakonpoikasia, noita ihmeellisiä mustia ja veltoja eläimiä, jotka olivat kuin uivia kysymysmerkkejä. Hän nosti muutaman haaviinsa ja siirsi ne siitä heti vankeuteen punaiseen ämpäriin. Sama toistui illasta toiseen: vanhemmat olivat kuin kulissina taustalla hänen kerätessään sammakonpoikasia, ja kun aurinko laski ja vanhemmat alkoivat tehdä lähtöä, hän kaatoi poikaset järveen ja meni vanhempien mukana sisälle. Seuraavana iltana kaikki alkoi alusta. Kerran hän unohti nuijapääät ämpäriin. Kun hän löysi ne seuraavana iltapäivänä, kaikki olivat kuolleet, paahtava aurinko oli tehnyt niistä lopun. Hän pelästyi, että isä huomaisi ne, ja kumosi ämpärin ranta-

veteen, ja tuntui kuin isän katse olisi poltellut niskaa vaikka hän tiesi, että tämä oli sisällä lepäämässä.

”Äiti!”

Benjamin katsahti talon suuntaan ja näki pikkuveljen tulevan rinnettä alaspäin. Levottomuus paistoi Pierrestä, mutta kesämökillä ei ollut sijaa levottomille, ei varsinkaan tänä kesänä, kun he olivat saapuneet viikkoa tavallista aikaisemmin ja vanhemmat olivat päättäneet, ettei loman aikana katsottaisi televisiota lainkaan. Päätös ilmoitettiin lapsille juhlallisesti, ja erityisesti Pierre oli tuskissaan kun isä veti töpselin irti ja asetti sen näytävästi television päälle, mihin se jäi näkyväksi varoitukseksi kuin ruumis julkisen teloituksen jälkeen, niin että koko perhe muistaisi mitä tapahtuu tekniikalle joka uhkaa romuttaa perheen päätöksen viettää kesät ulkosalla.

Pierrellä oli sarjakuvalehtensä, joita hän luki iltaisin. Hän makasi vatsallaan nurmella ja mutisi itsekseen lukiessaan, mutta pian sarjakuvatkaan eivät enää huvittaneet, ja silloin hän hakeutui aina vanhempien luokse. Benjamin tiesi, että siinä voisi käydä miten tahansa: joskus pääsi käpertymään äidin syliin ja äiti rapsutti hitaasti selkää, mutta joskus äiti vain ärsyntyi ja hetki meni hukkaan.

”Minulla ei ole mitään tekemistä”, Pierre sanoi.

”Etkö voisi kerätä sammakonpoikasia Benjaminin kanssa?” äiti kysyi.

”En”, Pierre vastasi. Hän jäi äidin tuolin taakse ja siristeli silmiään matalassa auringonvalossa.

”Tai keksisitkö jotain tekemistä Nilsin kanssa?” äiti ehdotti.

”Mitä muka?” Pierre kysyi.

Hiljaisuus. Siinä äiti ja isä vain istuivat, molemmat olivat lysähtäneet muovituoleihinsa jotenkin voimattomina ja alkoholista vetelinä. He katselivat järvelle aivan kuin olisivat mietineet mitä sanoa ja millaista tekemistä ehdottaa, mutta sanoja ei vain tullut.

”Hei”, isä mutisi ja tyhjensi snapsilasinsa. Sitten hän irvisti ja löi käsiään kolme kertaa yhteen. ”No niin pojat, uimahousut jalkaan ja tänne kahden minuutin kuluttua!” hän huudahti.

Benjamin kohotti katseensa ja astui muutaman askeleen vedenrajasta. Haavi putosi nurmelle.

”Pojat!” isä huusi. ”Kaikki tänne!”

Nils makoili walkmanit korvilla kuuntelemassa musiikkia riippumatossa, joka oli kiinnitetty talon nurkalle kahden koiravun väliin. Siinä missä Benjamin kuunteli tarkkaan perheen ääniä, Nils sulki niiltä korvansa.

Benjamin pyrki kaiken aikaa lähemmäksi vanhempiaan, mutta Nils hakeutui heistä kauemmaksi. Hän meni toiseen huoneeseen, ei osallistunut mihinkään. Kun pojat kävivät iltaisin nukkumaan, he kuulivat toisinaan vanhempien riitelevän ohuen lastulevyseinän takana. Benjamin painoi mieleensä joka

sanan ja pohti jo etukäteen mahdollisia vahinkoja. Joskus vanhemmat syytivät suustaan niin käsittämättömiä ilkeyksiä, että tuntui kuin heidän välinsä olisivat menneet lopullisesti poikki. Benjamin makasi tuntien ajan valveilla ja kertasi riitaa mielessään, mutta Nilsia se ei näyttänyt liikuttavan tippaakaan. ”Hullujenhuone”, hän mutisi, kun sanasota kiihtyi, käänsi kylkeä ja nukahti. Hän ei piitannut, pysytteli päivisin omissa oloissaan eikä pitänyt itsestään meteliä, paitsi silloin kun sai äkillisiä vihanpuuskiaan, jotka tulivat ja menivät. ”Helvetti!” kuului riippumatosta missä Nils sätki ja potki hysteerisesti karkottaakseen lähellä pyöriävän ampiaisen. ”Saatanan vajaaälyiset hullut”, hän ärisi ja huitoi vielä pari kertaa. Sitten oli jälleen rauhallista.

”Nils!” isä huusi. ”Kaikki rannalle!”

”Ei hän kuule”, äiti sanoi. ”Hän kuuntelee musiikkia.”

Isä huusi kovempaa. Riippumatosta ei kuulunut hiiskahdustakaan. Äiti huokaisi, nousi, kiiruhti Nilsin luokse ja heilutti käsiään tämän silmien edessä herättääkseen huomiota. Nils otti kuulokkeet korviltaan. ”Isä käski kaikki rannalle”, äiti sanoi.

Kaikki rannalle. Mikä kultainen hetki. Isän silmissä oli se erityinen katse, jota veljekset rakastivat, pilke joka lupaili kujeita ja leikkejä, ja ääni oli aina yhtä juhlallinen, kun hän esitteli heille uuden kilpailun kasvot peruslukemilla mutta hymynhäive suupielessä. Hän oli seremoniallinen ja ylevä aivan kuin nyt olisi ollut paljon pelissä.

”Säännöt ovat yksinkertaiset”, isä sanoi. Hän seisoi pitkänä rimppakinttuisten, uimahousuisten poikien edessä. ”Kun annan merkin, hyppääte veteen, uitte poijun ympäri ja sitten takaisin rantaan. Voittaja on se, joka pääsee ensimmäisenä perille.”

Pojat asettuivat lähtövalmiiksi.

”Tuliko selväksi?” isä kysyi. ”Nyt siis ratkaistaan, kuka teistä on nopein.”

Benjamin läiski laihoja reisiään, kuten oli nähnyt urheilijoiden tekevän telkkarissa juuri ennen ratkaisevaa suoritusta.

”Odottakaa”, isä sanoi ja riisui rannekellonsa. ”Minä otan aikaa.”

Hän painoi digitaalikellon pieniä nappeja paksuilla peukaloillaan ja mutisi ”voi helvetti”, kun ei saanut kelloa toimimaan. Hän katsoi taas poikia.

”Paikoillenne!”

Benjamin ja Pierre tuuppivat toisiaan, kun molemmat yrittivät päästä hyvään lähtöasentoon.

”Lopettakaapas nyt, ei saa töniä”, isä sanoi.

”Tai muuten saatte unohtaa koko kilpailun”, sanoi äiti, joka istui vielä pöydän ääressä täyttämässä lasiaan.

Veljekset olivat iältään seitsemän, yhdeksän ja kolmetoista, ja kun he nykyisin pelasivat yhdessä jalkapalloa tai korttia, peli saattoi päättyä niin ankaraan riitaan, että Benjaminista tuntui kuin jokin olisi särkynyt heidän välillään. Panokset kovenivat

entisestään kun isä usutti heitä toisiaan vastaan ja teki selväksi, että halusi tietää kuka heistä oli paras milloin missäkin lajissa.

”Paikoillanne... valmiit... hep!”

Benjamin säntäsi eteenpäin ja suoraan veteen veljet tiukasti kannoillaan. Hän kuuli äidin ja isän huudot rannalta.

”Bravo!”

”Kirikiri!”

Terävä kivipohja hävisi Benjaminin alta jo muutaman harppauksen jälkeen. Lahden vesi oli viileää kuten aina kesäkuussa, ja hiukan ulompana tuntui omituisia, vieläkin kylmemmän veden virtauksia, jotka tulivat ja menivät, kuin järvi olisi ollut elävä olento joka halusi koetella hänen sietokykyään. Valkoinen styroksipoiju ei hievahtanutkaan peilityynellä järvellä heidän edessään. Veljekset olivat laskeneet sen veteen muutamaa tuntia aiemmin, kun olivat olleet nostamassa verkkoja isän kanssa, mutta Benjamin ei muistanut, että he olivat vieneet sen niin kauas järvelle. He uivat hiljaisina, jotta säästäisivät voimia. Kolme päätä pisti esiin tummasta vedestä, rannalta kuuluivat huudot jäivät yhä kauemmas. Hetken kuluttua aurinko hävisi vastarannan puiden taakse. Tuli hämärää ja yhtäkkiä tuntui kuin he olisivat uineet aivan toisessa järvessä. Benjaminista järvi näytti vieraalta. Hän oli äkkiä selvillä kaikesta mitä tapahtui alapuolella, syvyyksien eläimistä, jotka eivät ehkä olisi halunneet heitä järveensä. Hän ajatteli miten monta kertaa oli

istunut veneessä veljien kanssa ja isä oli irrottanut kaloja verkosta ja heittänyt ne veneen pohjalle. Veljekset olivat kumartuneet katsomaan haukien pieniä neulanteräviä kulmahampaita ja ahventen piikikkäitä eviä. Jokin kaloista hypähti, veljekset säpsähtivät niin että kiljaisivat ja isä, joka oli pelästynyt äkillistä huutoa, ärähti heille kiihtyneenä. Sitten tuli taas hiljaista, isä näpräsi verkkoja ja mutisi: ”Ettehan te nyt sentään kaloja voi pelätä.” Benjamin ajatteli, että nyt ne samat olennot uivat piilossa tummassa vedessä, hänen vierellään ja allaan. Valkoinen poiju, joka näytti hämärässä yhtäkkiä ruusunpunaiselta, oli vieläkin hyvin kaukana.

Parin minuutin jälkeen asetelmat olivat selvät: Benjamin oli karistanut Pierren kannoiltaan, mutta Nils ui hyvän matkaa hänen edellään. Mutta kun yhtäkkiä tuli pimeää ja kylmyys alkoi pistellä reisiä, veljekset lähestyivät jälleen toisiaan. Pian he uivat taas lähekkäin. He eivät jättäneet toisiaan vedessä, vaikka eivät olisi ikinä tunnustaneet sitä eivätkä ehkä tulleet sitä edes ajatelleeksi.

Pää painui yhä syvemmälle veteen, käsivedot kävivät lyhyemmiksi. Vesi oli aiemmin kuohunut poikien uintiliikkeistä, mutta nyt järvi oli tyyni. Kun he pääsivät poijulle, Benjamin kääntyi katsomaan mökkiä. Talo oli kuin etäinen punainen legopalikka. Vasta nyt hän ymmärsi miten pitkä matka olisi takaisin rantaan.

Väsytys iski yllättäen. Käsivarret olivat maitohapoilla eikä hän kyennyt kohottamaan niitä eteensä. Hän pelästyi niin, ettei tiennyt mitä tehdä ja unohti potkia. Kylmyys levisi niskasta kohti takaraivoa. Hän kuuli omat hengenvetonsa, jotka muuttuivat lyhyemmiksi ja nopeammiksi, ja jäätävä oivallus iski mieleen: hän ei jaksaisi koko matkaa takaisin. Hän näki Nilsin kohottavan päätään, ettei hörppäisi vettä.

”Nils”, Benjamin sanoi. Nils ei ollut kuulevinaan, ui vain eteenpäin katse suunnattuna taivasta kohti. Benjamin pääsi lähemmäksi isoveljeään, he huohottivat raskaasti kasvotusten. Heidän katseensa kohtasivat ja Benjamin näki kerrankin Nilsin silmissä pelkoa.

”Miten menee?” Benjamin kysyi.

”En tiedä...” Nils huohotti. ”En tiedä pystynkö tähän.”

Nils tavoitteli poijua ja tarttui siihen molemmin käsin voidakseen kellua sen varassa, mutta se ei kestänyt painoa vaan vajosi pimeyteen hänen allaan. Hän katseli rantaan.

”En pysty”, hän mutisi. ”Matka on liian pitkä.”

Benjamin muisteli mitä uimakoulussa oli opetettu, opettaja oli puhunut pitkään vesiturvallisuudesta.

”Meidän pitää pysyä rauhallisina, ottaa pidempiä vetoja ja hengittää syvemmin”, hän sanoi Nilsille.

Hän vilkaisi Pierreä.

”Miten menee?” hän kysyi pikkuveljeltään.

”Pelottaa”, Pierre vastasi.

”Niin minuakin”, Benjamin sanoi.

”Minä en halua kuolla!” Pierre huusi. Hänen kosteat silmänsä olivat juuri ja juuri pinnan yläpuolella.

”Tule tänne”, Benjamin kehotti. ”Tule lähemmäksi.”

Kolme veljestä lähestyi toisiaan vedessä.

”Me autamme toisiamme”, Benjamin sanoi.

He uivat rinnakkain takaisinpäin, mökkiä kohti.

”Pitkiä vetoja”, Benjamin sanoi. ”Otetaan yhdessä pitkiä vetoja.”

Pierre oli lakannut itkemästä ja ui nyt päättäväisesti eteenpäin. Hetken kuluttua he löysivät yhteisen rytmin, yhteiset liikkeet, he hengittivät sisään ja ulos, pitkiä hengenvetoja.

Benjamin katsoi Pierreä ja naurahti.

”Sinun huulesi ovat siniset.”

”Niin sinunkin.”

He virnistelivät nopeasti toisilleen, mutta keskittyivät sitten taas pitämään pään pinnalla ja kauhomaan vettä käsivarret pitkinä.

Benjamin katseli kaukaista mökkiä ja pientä jalkapallokenttää, jonka epätasaisella nurmella hän pelasi päivittäin Pierren kanssa. Vasemmalla oli maakellari ja marjapensaat, joista he poimivat iltapäivisin vadelmia ja mustaherukoita, ja palatessaan heillä oli valkeita naarmuja ruskeiksi paahduneissa

jaloissaan. Kaiken takana kohosivat kuuset, jotka tummuivat iltahämärässä.

Veljekset lähestyivät rantaa.

Kun matkaa oli enää viisitoista metriä, Nils kiristi vauhtia ja alkoi kroolata hurjasti. Benjamin harmitteli hetkellistä hämmennystään ja paineli veljensä perään. Kamppailu rantaan pääsystä kävi yhä vimmaisemmaksi eikä järvi enää ollutkaan tyyni. Pierre jäi auttamatta jälkeen. Nils oli käsivarren mitan Benjaminin edellä kun he tulivat rantaan, ja he juoksivat rinnettä ylöspäin rinta rinnan. Benjamin kiskaisi Nilsiä käsivarresta päästäkseen edelle mutta tämä riuhtoi itsensä irti niin vihaisesti, että Benjamin ällistyi. He pääsivät kuistille ja katse-livat ympärilleen.

Benjamin astui vielä pari askelta ja tähyili ikkunasta sisään. Ja siellä, keittiössä, häämötti isän hahmo, hänen leveä selkensä, kun hän oli kumartunut tiskien puoleen.

”He ovat menneet sisään”, Benjamin sanoi.

Nils nojasi käsillä polviinsa ja haukkoi henkeään.

Pierre kapusi puuskuttaen rinnettä ylös. Hän katseli pääpyörällä pöytää, jolta astiat oli korjattu. Siinä veljekset sitten seisoiivat neuvottomina. Hiljaisuudessa kuului kolmen levottoman huuhotus.

3. luku

Klo 22

Nils paiskaa uurnan kaikin voimin veljeään päin. Se tulee Pierrelle yllätyksenä ja uurna osuu hänen rintaansa. Benjamin kuulee heti äänestä, että nyt käy huonosti, Pierreltä murtuu rintalasta tai kylkiluu menee poikki. Benjamin on aina kyennyt näkemään hiukan pidemmälle kuin muut, hän osasi ennustaa perheenjäsenten kiistat jo kauan ennen kuin mitään edes tapahtui. Ei tarvittu kuin ensimmäinen ärtymyksen merkki, niin pieni että sen juuri ja juuri havaitsi, ja hän tiesi jo miten riita alkaisi ja miten se päättyisi. Nyt kaikki on kuitenkin toisin. Jotain murtuu Pierren rinnassa eikä Benjamin tiedä mitä seuraavaksi tapahtuu. Tästä eteenpäin on pelkkää tuntematonta maata. Pierre makaa vesirajassa ja tunnustelee rintaansa. Nils on heti hänen luonaan. ”Miten kävi?”

Hän kumartuu auttaakseen veljensä pystyyn. Häntä pelottaa.

Pierre potkaisee Nilsia säärille, niin että tämä lysähtää kiviselle rannalle. Sitten hän heittäytyy isoveljensä kimppuun, he

kierivät maassa ja mätkivät toisiaan, takovat nyrkeillä kasvoja, rintaa ja harteita, mutta puhuvat keskenään kaiken aikaa. Benjaminista näky on epätodellinen, kuin pelkkää mielikuvituksen tuotetta, sillä he juttelevat samalla kun yrittävät tappaa toisensa.

Hän nostaa rantatöyräältä uurnan, joka on kaatunut kumolleen. Kansi on irronnut ja osa tuhkasta valunut hiekalle. Luista on jäänyt jäljelle harmaata tai sinertävää tuhkaa, ja pitäessään uurnaa sylissä ja pannessaan kantta paikoilleen hänen mieleensä tulee, ettei hän ollut kuvitellut äidin tuhkaa sellaiseksi. Hän pitää uurnasta kiinni molemmin käsin, astuu muutaman askeleen taaksepäin ja unohtuu katsomaan veljien tappelua, jähmettyy paikalleen seuraamaan tapahtumia, kuten niin usein ennenkin. Hän katselee kömpelöitä, kankeita iskuja. Minä muuna päivänä tahansa Pierre tekisi selvää veljestään. Hän on tapellut teini-ikäisestä asti. Benjamin muistaa tapauksen kouluajoilta: hän oli menossa pihan poikki, kun näki nuorten kokoontuneen katsomaan tappelua, ja tikkitakkien lomasta hän näki veljensä kumartuneen maassa makaavan ylle. Hän käveli nopeasti ohi, koska ei halunnut jäädä katsomaan miten Pierre vain jatkoi, vaikka elottomalta näyttänyt vastustaja ei enää liikahtanut. Pierre osaa käyttää nyrkkejään, mutta täällä rannan tuntumassa tilanne on epätasainen, koska häneltä on murtunut kylkiluu ja hän pystyy tuskin seisomaan suorassa. Useimmat veljesten iskut ovat pelkkää turhaa huitomista, osu-

vat mihin sattuu tai sitten ne torjutaan nyrkein tai käsivarsin. Mutta muutama lyönti saa pahaa jälkeä aikaan. Pierre lyö Nilsii silmään ja Benjamin näkee, miten verta alkaa heti virrata Nilsin poskea pitkin kaulalle. Nils tönäisee Pierreä kyynärpäällä ja kuulostaa kuin tämän nenä murtuisi. Hän kiskoo Pierreä tukasta ja kun hän viimein hellittää, sormista roikkuu hius-tukkoja. Hetken kuluttua molemmat väsyvät. Välillä näyttää jo siltä, ettei kumpikaan jaksaa enää jatkaa. He istuvat vesirajassa, välimatkaa on muutama metri, ja sitten he katsovat toisiaan ja aloittavat uudelleen. Tappelu on hidasta ja verukkaista, he haluavat tappaa toisensa, mutta eivät pidä kiirettä.

Ja he ovat koko ajan äänessä.

Nils suuntaa potkun veljeään kohti mutta ei osu ja menettää tasapainonsa. Pierre astuu pari askelta sivuun, poimii rannalta kiven ja heittää sillä Nilsii niin kovaa kuin jaksaa. Kivi viuhuu ohitse, mutta Pierre nappaa toisen, heittää sen ja osuu nyt Nilsii leukaan. Verta valuu entistä enemmän. Benjamin perääntyy varovasti töyräälle ja puristaa uurnaa sormet valkeina. Hän kääntyy ja lähtee hitaasti taloa kohti. Hän menee sisälle, suoraan keittiöön mistä löytää puhelimen ja soittaa hätänumeroon.

”Veljeni alkoivat tapella”, hän sanoo. ”Minua pelottaa, että he vielä tappavat toisensa.”

”Voitko mennä väliin?” kysyy nainen puhelimessa.